

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СОЦІОЛОГІЇ

УДК 316.47

Г. І. АНДРУЩЕНКО

СОЦІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ДОВІРИ НА МІЖОСОБИСТІСНОМУ РІВНІ СОЦІАЛЬНОСТІ

У статті висвітлено погляди вчених щодо сутності міжособистісної довіри; розкрито значення присутності довіри в процесі міжособистісної перцепції, тобто пізнання одне одного й усвідомлення значення присутності довіри під час соціальної взаємодії; розглянуто явище депривації (дефіциту) довіри, що негативно позначається на емоційному та особистісному розвитку дитини; визначено роль довіри у відносинах особистості із “значущими іншими”; наведено авторське розуміння сутності міжособистісної довіри в соціологічному аспекті.

Ключові слова: довіра, недовіра, особистість, взаємодія, цінність, перцепція, депривація.

У сучасних умовах трансформації суспільства особливо важливим стає вивчення сутності та основних принципів формування довіри на міжособистісному рівні, оскільки на цьому рівні існування довіри формується первинна здатність довіряти, схильність людини довіряти загалом. Довіра формується спочатку в родинному колі, потім – у дружньому, шкільному, студентському тощо. Саме високий рівень довіри між людьми дає підстави створювати на її засадах організації й соціальні інститути, що, у свою чергу, призводить до виникнення довіри на організаційному рівні – як усередині (зокрема, у трудовому колективі), так і між організаціями при налагодженні між ними партнерських відносин, а також довіри до соціальних інститутів (соціетальний рівень) відповідно.

Варто зауважити, що міжособистісну довіру практично не вивчають у соціології. Вона є в основному предметом досліджень фахівців з інших соціально-гуманітарних наук. У зв'язку із цим виникає необхідність визначення сутності міжособистісної довіри в соціологічному аспекті на базі вивчення вже існуючих наукових думок із цього приводу.

Найбільш активними дослідниками міжособистісної довіри є переважно соціальні психологи й філософи, причому, на жаль, переважно не українські, а російські (І. В. Антоненко, О. І. Донцов, В. П. Зінченко, П. М. Козирева, С. О. Корнев, А. Б. Купрейченко, І. С. Ломаківська, О. В. Маркова, Б. Д. Паригін, А. В. Поліна, В. О. Рукавишников, І. І. Серьогіна, Т. П. Скрипкіна, С. П. Табхарова, Л. І. Щербич та ін.) і західні (Е. М. Усланер, Ф. Тьоніс та ін.).

У зв'язку із цим з *метою* визначення сутності міжособистісної довіри в соціологічному аспекті в цій статті ми будемо концентрувати свою увагу переважно на вивченні поглядів зарубіжних учених.

В основі міжособистісної довіри лежить взаємодія двох особистостей, одна з яких є суб'єктом довіри, інша – її об'єктом. Вступаючи у відносини, дві людини утворюють цілісну систему, породжують нову онтологію “людина – людина”.

Американський учений Е. М. Усланер називає міжособистісну довіру загальнолюдською моральною цінністю, яка безпосередньо не залежить від особистого досвіду індивіда та/або від практик його взаємодії з іншими людьми, участі/неучасті в різних асоціаціях громадян і неформальній соціалізації [10, с. 571].

Засновник німецької формально-аналітичної школи в соціології Ф. Тьоніс у своїх працях сконцентрував увагу на можливості одночасної присутності в поведінці людини довіри й недовіри до інших, що залежить від її різного ставлення до них (чи то симпатія, чи то антипатія, чи щось інше). Це, у свою чергу, зумовлює градацію довіри й недовіри. Соціолог також наголошував, що довіра та недовіра як поняття є взаємооберненими, оскільки на практиці недовіра може перетворитись на довіру так само, як і невинуватна довіра, крім того, що викликає гнів, жорстокість – прямо переходить у недовіру, яка легко переноситься на інших, на тих, кому ми інакше б довіряли. До довіри чи недовіри призводить не лише власний, а й чужий досвід, тобто авторитет, репутація особистості як такої, що заслуговує на увагу, чи, навпаки, такої, що викликає сумніви, тобто “спілкування з якою потребує обережності”.

Важливим моментом є думка Ф. Тьоніса про те, що довіра значною мірою упредметнюється самим спілкуванням. Так, часто йдеться зовсім не про особистість, а про її стан, який враховують через впевненість у тому, що власні інтереси ділової людини, яка, можливо, в особистісному ставленні й не варта великої довіри, примусять її сплатити борг, поки вона здатна це зробити: здатність заслуговувати на довіру зникає, стаючи кредитоспроможністю. Отже, на думку Ф. Тьоніса, якщо особиста довіра завжди суттєво зумовлена особистістю того, хто довіряє (наявністю в нього розуму, досвіду тощо), то ця відмінність майже повністю зникає під час появи упредмеченої довіри [8, с. 222–226].

Сучасний російський психолог І. В. Кузнецова, вивчаючи умови та чинники, що впливають на міжособистісні відносини, важливу роль відводить мірі задоволеності потреби в афіліації (прагненні до інших людей), особливо такої її складовій, як потреба в емоційно-довірчому спілкуванні. Рівень інтенсивності цієї потреби залежить від особливостей людини, характерологічних особливостей, захисних механізмів, стилю взаємодії в сім'ї, історії її стосунків із конкретною людиною та міри задоволеності цими стосунками. Тож довіра є однією з основних характеристик афіліативної взаємодії, що виявляється в людському прагненні встановити близькі

стосунки, брати участь у спільних діях, метою яких є процес спілкування, що приносить задоволення. При цьому важливою стає не кількість контактів, а їх якість [4, с. 29].

Оскільки в міжособистісних відносинах відбувається взаємодія не між функціональними органами, а між конкретними людьми, то між останніми виникає явище міжособистісної перцепції, тобто пізнання одне одного й усвідомлення значення присутності довіри під час соціальної взаємодії. При цьому специфіка міжособистісних відносин полягає в тому, що суб'єкти взаємодії передбачають, що їх міра довіри є взаємною (конгруентною), симетричною, адже, вступаючи до відносин, людина розраховує на те, що інша щодо неї займе схожу довірчу позицію, особливо, коли немає розбіжностей у їх соціальних статусах.

Російський фахівець із соціальної психології І. В. Антоненко тлумачить міжособистісну перцепцію як сприйняття, розуміння та оцінювання однією особистістю іншої в процесі спілкування та взаємодії. Основними механізмами міжособистісного сприйняття вважають ідентифікацію, емпатію, рефлексію й каузальну атрибуцію. Кожен із цих механізмів містить у собі можливість неточного або помилкового сприйняття.

Вчена вважає, що довіра – це зустрічне еквівалентне позитивне ставлення суб'єкта до об'єкта, який володіє якістю спрямованої на суб'єкта позитивності; відповідно недовіра – це зустрічне еквівалентне негативне ставлення суб'єкта до об'єкта, який володіє якістю спрямованої на суб'єкта негативності. Із цього випливає, що довіра в широкому розумінні – це зустрічне еквівалентне ставлення суб'єкта до об'єкта в прямій залежності від володіння цим об'єктом якістю спрямованої на суб'єкта позитивності або негативності. Тому довіра в міжособистісних відносинах є суб'єктивно значущою. При цьому діє така закономірність: значення довіри для суб'єкта довіри тим вище, чим менше соціальна дистанція між ним і об'єктом довіри. Тож, на переконання І. В. Антоненко, довіра в міжособистісних відносинах є вторинним результатом спільної діяльності, де рівень успішності актуальної діяльності з досягнення певної мети є прямо пропорційним критерієм довіри. У міжособистісній взаємодії довіра безпосередньо спрямована на предмет довіри як ту сторону об'єкта довіри, яка визначає успішність діяльності [2, с. 157].

Однією з найбільш поширених помилок перцепції фахівець вважає “фундаментальну помилку атрибуції”, що полягає в тенденції наглядців недооцінювати ситуаційну складову та переоцінювати особистісну в поведінці інших людей.

Щодо міжособистісного пізнання та ролі довіри в цьому процесі, то російський психолог О. В. Маркова вбачає прямий зв'язок: рівень довіри до інших (а довіра, на її думку, властива кожному, що дає підстави вважати довіру індивідуальною особистісною характеристикою) істотно впливає на процес міжособистісного пізнання, детермінує його й визначає своєрідність результату (свідомого образу іншої людини). Особливості образу

людини в людині, зумовлені суб'єктивним рівнем довіри людям, регулюють вироблення в суб'єкта певних форм поведінки щодо цих людей.

Досліджуючи сутність міжособистісної довіри, доцільно розглянути і явище депривації довіри, яке вивчає російський психолог А. В. Поліна. Наголошуючи на важливості реалізації потреби дитини в довірі, депривацією довіри психолог називає дефіцит довіри, що негативно позначається на емоційному та особистісному розвитку дитини.

До речі, зниження рівня вираження довіри як до інших людей, так і до себе російський психолог І. С. Ломаківська кваліфікує як кризу довіри, що є найважливішою причиною дезадаптації людей у новому соціокультурному середовищі у зв'язку з особистісним, соціальним та життєвим самовизначенням. Криза довіри знижує здатність людини бути активним суб'єктом власного життя, що, у свою чергу, знижує її особистісний потенціал. Наслідком кризи довіри є деформації в міжособистісних відносинах, пов'язані зі зниженням кола близького спілкування; “згортання емпатії”; прояв неадекватних форм реагування в складних конфліктних ситуаціях.

Б. А. Рутковський розглядає довіру як моральне поняття, що виражає таке ставлення однієї особистості до іншої, що впливає з упевненості в її добропорядності, вірності, відповідальності, чесності, правдивості.

Сучасний російський психолог Ю. Р. Заріпова розглядає довіру як вибіркоче міжособистісне ставлення, що забезпечує відчуття безпеки, упевненість у собі та в іншій людині, які супроводжуються позитивними емоційними переживаннями та регулюють межі відкритості особистості у взаємодії з навколишньою реальністю.

Подібно до Ю. Р. Заріпової, російський фахівець із педагогіки Л. С. Скрябіна критерієм формування довіри вважає “гармонію відносин”, під якою розуміє домірність і злиття в органічно ціле впевненості людини в собі та віри в гідність інших, у гармонійну даність світу, що реалізується в її позитивних моральних якостях і гуманному ставленні навколишньої реальності.

Український учений Г. Г. Почепцов, досліджуючи природу життєвих екстремальних ситуацій, вбачає їх вирішення в необхідності нарощування довіри, оскільки в таких ситуаціях довіра відсутня. Тому для опису останньої він вводить поняття “зона зникнення довіри”, помічаючи принципову відмінність між стандартною та екстремальною комунікативними ситуаціями: якщо в першій ситуації є презумпція довіри, оскільки комунікація здійснюється з максимальним наближенням до дійсності, то в другій ситуації відбувається “вивітрювання” довіри. У випадку, коли учасники комунікації дещо перебільшують, що призводить до подання стандартної ситуації як екстремальної, така комунікація набуває прикладного завдання встановлення довіри [6, с. 113].

К. Д. Мортенсен, прибічником наукових поглядів якого є й Г. Г. Почепцов, в одній зі своїх праць зазначив, що довіру потрібно захищати до іміджу джерела повідомлення (ним може бути людина, канал чи інсти-

туція) у будь-якій комунікативній ситуації. На думку К. Д. Мортенсена, наукове значення терміна “довіра” полягає в тому, що довіра є результатом взаємодії між характеристиками джерела та сприйнятими характеристиками, що належать одержувачам.

Учений вважає довіру не одиночною, унітарною змінною, а концептом, що являє собою вільний набір чинників (з них два базових – авторитетність та надійність – функціонують незалежно одне від одного; крім того, вагомий вплив на враження довіри здійснюють динамізм, екстравертизм, майстерність, відвертість, сприйнятливність, професіоналізм і безпека), які, зібрані разом, справляють загальне враження про джерело, створюючи таким чином його імідж. Це не означає, що люди отримують своє враження про довіру у фрагментарному та розірваному вигляді. Враження про довіру є холистичною й організованою подією, що за своєю природою є гештальтом. Також К. Д. Мортенсен під час дослідження чинників довіри помічає її тісний зв'язок із часом та ситуацією, адже навіть коли в людини є роки, щоб сформулювати враження про кого-небудь, її міркування також можуть зазнати швидких і драматичних змін.

Український учений Ю. С. Уколова, досліджуючи сутність різновидів довіри, зазначає, що довіра собі базується на впевненості в незмінності власного внутрішнього морального стрижня, а довіра до іншого – на впевненості в незмінності внутрішнього морального стрижня партнера по спілкуванню. У своїх міркуваннях Ю. С. Уколова спирається на погляди С. Л. Франка про моральну достовірність, який вважає її моральним стрижнем людини [9, с. 196].

Відомий російський психолог Т. П. Скрипкіна в одній зі своїх головних праць, присвячених розумінню довіри як соціально-психологічного феномена [7, с. 186], зазначає, що умовами істинної взаємної довіри є добровільність, децентрація й соціально-психологічна взаєморефлексія, які не призводять до повного узгодження поглядів, проте надають змогу творчо вирішувати поставлені індивідами, які взаємодіють, завдання й формувати взаємне ціннісне ставлення одне до одного. У зв'язку із цим Т. П. Скрипкіна зауважує, що довіра, крім функції регулятора відносин, виконує ще й функцію зв'язку між людьми, що надає змогу розглядати її як фонову умову існування деяких феноменів міжособистісної взаємодії [7, с. 55]. Тому, на противагу науковій думці І. В. Антоненко, Т. П. Скрипкіна вбачає в довірі при міжособистісній взаємодії не стільки пізнання іншого, скільки його (або взаємне) залучення до власного внутрішнього світу різними способами.

Тож, за Т. П. Скрипкіною, істинна довіра – ставлення заздальгідь, ставлення авансом, проте не в сенсі ставлення до незнайомця, а з урахуванням того, що інший є автономним суверенним суб'єктом активності й може по-різному використовувати існуючі знання, інформацію. Тому довіра завжди передбачає ціннісне ставлення до особистості іншого, засноване на позитивному прогнозуванні його майбутніх вчинків [7, с. 190].

Російський психолог В. П. Зінченко стверджує, що психологічна культура довіри тісно пов'язана з культурою особистості та міжособистісних відносин. При цьому одним із головних критеріїв особистості (поруч зі свободою) є флюїди довіри, що випромінюються нею.

Інші російські психологи А. Б. Купрейченко і С. П. Табхарова за результатами проведених емпіричних досліджень сформувавши перелік критеріїв, що визначають сутність довіри особистості іншим людям. Так, прямими критеріями довіри виступають: надійність, передбачуваність, моральність тощо. Важливу роль у регуляції довірчих відносин відіграють і непрямі критерії довіри, такі як відкритість, ввічливість, стабільність тощо. Та найбільш значущим критерієм довіри є подібність, єдність і тотожність із партнером по взаємодії.

Під час досліджень учені також виявили, що для формування довіри найбільш значущими є такі характеристики оцінюваної людини: сила, активність, оптимізм (веселість), сміливість, моральність, щирість, приязнь, надійність, відкритість, розум, освіченість, спритність, незалежність, організованість, ввічливість, стриманість, співчутливість, небалакучість, неагресивність, раціональність, спокій, скромність тощо.

Крім того, А. Б. Купрейченко і С. П. Табхарова визначили дві групи факторів міжособистісної довіри: 1) фактори оцінювання позитивних перспектив потенційного співробітництва чи взаємодії (зацікавленість у довірі, цінність довіри, очікування блага в результаті довіри); 2) фактори прогнозу успішності побудови довірчих відносин (прогнозування можливості й легкості / складності процесу побудови довіри), які, у свою чергу, поділяються на фактори: суб'єктних властивостей (оцінка власних можливостей у побудові довірчих відносин); властивостей партнера (оцінка його готовності до цього); характеристик самого процесу міжособистісної чи міжгрупової взаємодії (відмінність інтересів і позицій, вплив соціального оточення тощо). При цьому психологи зазначають, що запропонований ними розподіл факторів є умовним, оскільки оцінка особливостей іншої людини й процесу побудови довіри тісно пов'язана з уявленнями про власну компетентність у питаннях довіри. Крім того, прослідковується тісний зв'язок між процесом побудови довірчих відносин та їх результатом [5, с. 58–61].

Російський психолог С. О. Корнєв пов'язує проблему довіри з ідентичністю особистості, оскільки, на її думку, її врахування надає змогу точніше прогнозувати характер формування довіри до іншого, що виникає під час міжособистісного спілкування. Соціальна ідентичність суб'єкта довіри призводить до внутрішньо- або міжгрупової природи формування довіри. Це зумовлено схильністю особистості довіряти, насамперед, тим, кого вона сприймає як представника своєї спільноти. Якщо ж виникає відчуття недовіри, взаємодія з об'єктом довіри починає формуватися на міжгруповому рівні взаємодії. При цьому в прояві довіри до іншого автономна роль відведена самооцінці особистості, що відображає задоволеність собою порівняно з іншими членами спільноти.

Заслужують на увагу й наукові думки російського психолога Н. С. Колієнко, яка вважає міжособистісну довіру умовою актуалізації творчого мислення. Вона помітила зв'язок міжособистісної довіри зі стратегіями продуктивної й непродуктивної копінг-поведінки. Її дослідження показали, що серед тих людей, що насправді довіряють іншим, на відміну від тих, які підміняють довіру вірою або розрахунком, менш поширеним є використання неконструктивних копінг-стратегій (“самозвинувачення” й “розрядка”) і частіше зустрічається звернення до продуктивної стратегії “позитивний фокус”.

Український учений С. В. Зайцев, досліджуючи взаємозв'язок між рівнем довіри та стилем життя особистості, виявив, що з високим рівнем міжособистісної довіри тісно пов'язані такі групи факторів, як: прагнення до влади й домінування; духовний стиль життя (трансцендентні переживання).

Незважаючи на свою зацікавленість економічним аспектом поняття довіри, С. В. Гельфанова підкреслює значущість духовної, а не меркантильної природи довіри й вважає її формою соціокультурної комунікації. Атрактом довіри вона вважає людинолюбство. Крім того, С. В. Гельфанова вивчає довіру як форму культурного дистанціювання людей, адже довіра здатна об'єднувати людей з різним рівнем інтелекту чи різним менталітетом завдяки її зверненню не стільки до розуму з його можливістю оцінювання вигід та переваг, скільки до серця й душі, обіцяючи їм допомогу та співчуття. У зв'язку із цим унаслідок наявності такого практичного інструментарію довіра душевна стає довірою діяльнісною, комунікативною [3, с. 93].

На думку іншого російського науковця Ю. В. Веселова, довіра на міжособистісному рівні активізує комунікацію й взаємодію, знижує ризик і мобілізує активність суб'єктів взаємодії, прискорює процеси соціального обміну, сприяє інтеграції групи, спільноти та суспільства загалом.

Вивчаючи довіру на рівні особистості, російський науковець В. С. Сафонов відзначає важливу роль довіри як у дружніх, так і в ділових відносинах, що полягає в: забезпеченні оберненого зв'язку в процесі самопізнання особистості, під час її переживань та почуттів; настанні психологічного полегшення після розкриття особистістю своїх внутрішніх рис іншій людині; поглибленні трудових та особистих відносин між людьми.

Є очевидним, що соціальні відносини можуть виникати незалежно від рівня значущості (моральної близькості) їх суб'єктів один для одного. Що ж стосується появи довіри у відносинах, то вона виникає між людьми з високим рівнем їх взаємної значущості. У зв'язку із цим виникло наукове коло зарубіжних соціальних психологів (В. М. Князєв, О. О. Кронік, А. У. Хараш, К. А. Хорошилова, Т. Шибутані, М. Б. Шкопоров), які зацікавилися визначенням ролі довіри у відносинах особистості з так званими “значущими іншими”. Зокрема, активними є пошуки ними критеріїв, за якими доцільно здійснювати оцінювання іншого на предмет можливості

його входження до кола значущого спілкування. Більшість учених дотримується думки, що значущим іншим доцільно вважати таку особу, яка безпосередньо справляє великий вплив на формування й прояв основних інстанцій іншої особи (її власного “Я”, самооцінки тощо).

Висновки. Вивчивши наукові думки щодо сутності та особливостей формування міжособистісної довіри, вважаємо за доцільне запропонувати власне визначення цього поняття в соціологічному аспекті: міжособистісна довіра – це певна якість людських відносин, що надає змогу уникати додаткових заходів контролю; економити ресурси часу, зусиль, матеріальних засобів, які зазвичай ідуть як страхівка на випадок обману й недобросовісності. Відсутність довіри, відповідно, вимагає додаткових ресурсів.

З погляду групової взаємодії міжособистісна довіра є цінністю, що уособлює характерний стан поля відносин, особливу атмосферу спілкування й взаємодії (певний флогістон, духовну субстанцію) [1, с. 10].

У полі довіри реалізується діалектика суб’єкт-суб’єктних відносин, за яких суб’єкт, що є об’єктом довірчого ставлення, не є пасивною, інертною стороною, а своєю активністю демонструє співучасникам взаємодії власні якості, що надають змогу оцінювати його як гідного довіри суб’єкта.

Список використаної літератури

1. Андрущенко А. И. Сущность межличностного доверия и особенности его проявления / А. И. Андрущенко // Психология. Социология. Педагогика : научн.-практ. журн. – 2014. – № 1 (38). – С. 6–10.
2. Антоненко И. В. Социальная психология доверия : дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.05 / Антоненко Ирина Викторовна. – Ярославль, 2006. – 498 с.
3. Гельфанова С. В. Доверие как феномен культуры / С. В. Гельфанова, К. П. Стожко // Духовно-нравственный миропорядок развития России : V междунар. Ильинские чтения, 8–13 мая 2007 г. : материалы. – Ярославль ; Санкт-Петербург, 2007. – С. 85–102.
4. Кузнецова И. В. Мотив аффилиации в межличностных отношениях : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Кузнецова Ирина Викторовна. – Санкт-Петербург, 2006. – 200 с.
5. Купрейченко А. Критерии доверия и недоверия личности другим людям / Алла Купрейченко, Сэсэг Табхарова // Психологический журнал. – 2007. – Т. 28. – № 2. – С. 55–67.
6. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии двадцатого века / Георгий Георгиевич Почепцов ; [отв. ред. С. Л. Удовик; оформл. В. В. Чутур]. – Москва : Рефлбук : Ваклер, 1999. – 221 с.
7. Скрипкина Т. П. Психология доверия : учеб. пособ. [для студ. высш. пед. учеб. завед.] / Татьяна Петровна Скрипкина. – Москва : Академия, 2000. – 264 с.
8. Тённис Ф. Общность и общество / Ф. Тённис ; ред. С. П. Баньковская // Теоретическая социология : антология. – Москва : Книжный дом Университет, 2002. – Ч. 1. – 2002. – С. 216–248.
9. Уколова Ю. С. Категории “вера” и “доверие” – семантика различий // Наука. Релігія. Суспільство. – 2008. – № 2. – С. 192–200.
10. Uslaner E. M. Producing and Consuming Trust / E. M. Uslaner // Political Science Quarterly. – 2000–2001. – № 115. – P. 569–590.

Стаття надійшла до редакції 23.07.2016.

Андрущенко А. И. Социологический аспект изучения доверия на межличностном уровне социальности

В статье раскрыты взгляды ученых относительно сущности межличностного доверия; определено значение присутствия доверия в процессе межличностной перцепции, то есть познания друг друга и осознания значения присутствия доверия во время социального взаимодействия; рассмотрено явление депривации (дефицита) доверия, которое негативно отражается на эмоциональном и личностном развитии; определена роль доверия в отношениях личности со “значимыми другими”; предложено авторское понимание сущности межличностного доверия в социологическом аспекте.

Ключевые слова: доверие, недоверие, личность, взаимодействие, ценность, перцепция, депривация.

Andrushchenko H. Sociological Aspect of Study of Trust at interpersonal Level of Sociality

An interpersonal trust practically is not studied in sociology. It comes forward mainly the article of researches of specialists on other socialhumanitarian sciences. In this connection, there is a necessity of determination of essence of interpersonal trust for a sociological aspect on the base of study of already existent scientific thoughts on this occasion. Mainly social psychologists and philosophers come forward the most active researchers of interpersonal trust, thus no longer domestic, and russian (I. Antonenko, O. Doncov, V. Zinchenko, P. Kozireva, A. Kupreychenko, S. Kornev, I. Lomakivska, O. Markova, B. Parygin, A. Polina, V. Rukavishnikov, I. Seregina, T. Skrypkina, S. Tabkharova, L. I. Scherbich and others) and western (E. Uslaner, F. Tenis and others).

It is discovered that interpersonal trust co-operation of two personalities is underlaid, one of which comes forward the subject of trust, other – by its object. Entering into mutual relations, two man form the integral system, a “man-man” generate new ontology. For a study essence of interpersonal trust the phenomenon of deprivacii trust, under which understand the deficit of trust which negatively affects emotional and personality development of child, is considered. As in interpersonal relations there is co-operation not between functional organs, but between concrete people, between the last there is the phenomenon of interpersonal perception, that cognition each other and awareness of value of presence of trust during social co-operation. Thus the specific of interpersonal relations consists in that the subjects of co-operation provide for, that their measure of trust is mutual (congruent), symmetric, in fact, entering to the relations, a man counts on that other in relation to it will occupy alike confiding position, especially, when divergences are not in their social statuses.

In the article the author understanding of essence of interpersonal trust is resulted in a sociological aspect. An interpersonal trust is certain quality of human relations, that allows to avoid the additional measures of control; to save the resources of time, efforts, financial facilities which usually go as insurance in case of deception and dishonesty. Absence of trust, accordingly, requires additional resources. In the wide understanding it costs to examine an interpersonal trust not simply as, but as value which personifies separate quality the special state of the field of relations, as the special atmosphere of intercourse and co-operation. Dialectics of sub'ekt-sub'ektnikh relations, at which a subject which comes forward the object of confiding relation is not a passive, inert side, will be realized in the field of trust, but demonstrates the activity spivuchashnikam of co-operation own qualities which allow to estimate him, as a subject a trust deserves of which. A determining role in the process of forming of trust at this level is played by the institute of monogynopaedium, which predetermines education, teaches a man to trust from the first days of its life.

Key words: trust, mistrust, person, interaction, value, perception, deprivation.